

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
3.6.2022

Θέμα Α

Α1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στους λόγους για τους οποίους είναι σημαντική η γνώση της ιστορίας. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι το παρελθόν συνδέεται άμεσα με το παρόν, αφού οι αντιλήψεις και οι κανόνες του σημερινού πολιτισμού έχουν διαμορφωθεί από τις προηγούμενες γενιές. Ακόμη, η ιστορική γνώση συμβάλλει στην κατανόηση του παρόντος ενώ, παράλληλα, επιτρέπει τη συνειδητοποίηση της συλλογικής μας ταυτότητας. Η κατανόηση της ιστορίας, τελικά, σύμφωνα με τον συγγραφέα, λειτουργεί ως μέσο αποφυγής λαθών ενθαρρύνοντας την αυτογνωσία και τον σχεδιασμό του μέλλοντος. (79 λέξεις)

Θέμα Β

Β1.

- α. ΛΑΘΟΣ
β. ΛΑΘΟΣ
γ. ΣΩΣΤΟ
δ. ΣΩΣΤΟ
ε. ΣΩΣΤΟ

Β2α. Ο τίτλος του κειμένου 1 διατυπώνεται ως **μια ευθεία ρητορική ερώτηση**. Ο συγγραφέας διερωτάται «Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία;» σαν να ετοιμάζεται να ανοίξει διάλογο με τον αναγνώστη. Με τη χρήση **του α' πληθυντικού προσώπου και της υποτακτικής έγκλισης** (να μαθαίνουμε) κινητοποιεί συναισθηματικά τον δέκτη, και ιδιαίτερα τους νέους, για τη σημασία της εκμάθησης της ιστορίας. Έτσι, εξασφαλίζεται άμεσο, επικοινωνιακό ύφος, ζωντάνια και παραστατικότητα προσελκύοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη, καθώς τον προβληματίζει ενώ, παράλληλα, τον προιδεάζει πως στο κείμενο θα αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να μαθαίνουμε ιστορία.

Β2β. Στο τέλος της πρώτης παραγράφου («Γιατί κύριε, να πρέπει... μέλλον») φιλοξενείται σε **ευθύ λόγο** η σκέψη των φοιτητών σχετικά με τους λόγους για τους οποίους πρέπει να μαθαίνουν την ιστορία. Έτσι, εξασφαλίζεται θεατρικότητα στον λόγο, το ύφος γίνεται άμεσο, βιωματικό και επικοινωνιακό, καθώς αποτυπώνεται με ενάργεια/ακρίβεια η απορία που ρεαλιστικά θα εξέφραζαν οι φοιτητές στον εκπαιδευτικό. Ο συγγραφέας από τη διδακτική του εμπειρία προβληματίζει και, τελικά, πείθει πως η σχέση των νέων με την ιστορία είναι επιφανειακή και χρησιμοθηρική.

Β3. Πρόθεση της Κικής Δημουλά στο απόσπασμα: «Για να επανέλθω... φωτογραφία σου» είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τον ρόλο της επετείου στη διατήρηση της μνήμης. Για τον σκοπό αυτό αξιοποιεί διάφορες γλωσσικές επιλογές.

- Ειδικότερα, στο χωρίο: «Πάει παντού. Και σε χαρές, και σε απώλειες» χρησιμοποιεί **ελλειπτικό λόγο, μεταφορά** και **αντίθεση**. Με τη χρήση του ελλειπτικού λόγου και της αντίθεσης αναδεικνύεται με ζωντάνια, παραστατικότητα και συναισθηματική φόρτιση η πολύπλευρη σημασία της επετείου και δίνεται έμφαση στη δυνατότητά της να εκφράζει συνολικά το ιστορικό παρελθόν, ενώ με τη μεταφορά τονίζεται με αμεσότητα η συμβολή της επετείου στη διάσωση της μνήμης και προσελκύεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη για το ίδιο ζήτημα.
- Στο χωρίο: «Διότι έχουν...τα γενέθλιά τους» χρησιμοποιείται **προσωποποίηση**, καθώς η συγγραφέας επιθυμεί να προσδώσει ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα, συγκινησιακή φόρτιση και έμφαση στην ιδιαίτερη σημασία που έχει η διατήρηση της μνήμης των απωλειών για την ιστορία ενός τόπου.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

- Στο χωρίο: «Τιμά τους ήρωες... στον κάθε αγνοούμενο» η Δημουλά επιλέγει το **ασύνδετο σχήμα** με στόχο να αναδείξει με αμεσότητα, παραστατικότητα, γοργό ύφος και εμφορικό τόνο την πολύπτυχη προσφορά και τη βαθιά σχέση της επετείου με τον πατριωτισμό και τη σημασία της για την απόδοση τιμών στους ήρωες του παρελθόντος.
- Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου, στο χωρίο: «ιδού η νύφη... φωτογραφία σου» χρησιμοποιούνται το **β' ενικό πρόσωπο, η επανάληψη και η προσωποποίηση**. Ειδικότερα, με το β' πρόσωπο η συγγραφέας παρουσιάζει άμεσα και με οικείο τόνο τη συμβολή της επετείου στη διατήρηση της μνήμης προσελκύνοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη για τον διαχρονικό της ρόλο. Με την επανάληψη της λέξης «γενέθλια» και την προσωποποίηση «κρατάει αγκαλιά...φωτογραφία σου» αναδεικνύεται με παραστατικότητα, λυρισμό και νοσταλγική διάθεση το ίδιο ζήτημα.
- Εναλλακτικές γλωσσικές επιλογές: **εναλλαγή προσώπων, αποσιωπητικά, συγκινησιακά φορτισμένος λόγος, επίθετα.**

ΘΕΜΑ Γ

Στο κείμενο η αφηγήτρια παρουσιάζει τις αναμνήσεις της από την επίσκεψή της στο χωριό όπου κατοικεί η γιαγιά της. Συγκεκριμένα, της δείχνει το ταγάρι, που βρήκε σε μια παλιά κασέλα. Αυτό φαίνεται να αντιπροσωπεύει τη σύνδεση με το παρελθόν, καθώς αποτελεί οικογενειακό κειμήλιο που μεταφέρεται από τη μία γενιά στην άλλη (προγιαγιά, γιαγιά, κόρη), διατηρώντας τη συναισθηματική του αξία μέχρι και το παρόν της αφηγήτριας.

Μέσα από τον ευθύ λόγο της γιαγιάς («Πράγματα για μια ζωή») αποτυπώνεται με ζωντανό, εύληπτο και ακριβή τρόπο η διαχρονική αξία του ταγαριού, αφού η γιαγιά θεωρεί ότι το αντικείμενο αυτό της προίκας της θα είναι σημαντικό «για μια ζωή». Παράλληλα, μέσω της περιγραφής («Ήταν βαμμένο ... σχέδια») η αφηγήτρια αποδίδει με μία παραστατική εικόνα την καλή κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ταγάρι μέχρι και σήμερα συμβολίζοντας έτσι τη διατήρηση και την επιβίωση του συγκεκριμένου κειμηλίου στο πέρασμα του χρόνου. Στο χωρίο «Μου διηγήθηκε ... γιαγιά» μέσω της αναδρομικής αφήγησης δίνονται στον αναγνώστη οι πληροφορίες που αφορούν την κοπιώδη κατασκευή του ταγαριού και έτσι αποτυπώνεται η ισχυρή συναισθηματική αξία που είχε για τη γιαγιά καθώς και το δέσιμο που ένιωθε με το ταγάρι.

Αν ήμουν στην θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα το ταγάρι ως ένα οικογενειακό κειμήλιο. Πιστεύω ότι αυτό θα είχε μεγάλη συναισθηματική αξία για εμένα, καθώς θα μου θύμιζε τους προγόνους μου και το παρελθόν της οικογένειάς μου. Ακόμη και αν δεν είχε πια για εμένα χρηστική αξία αναμφίβολα θα αποτελούσε έναν τρόπο σύνδεσης με τις προηγούμενες γενιές και τον λαϊκό πολιτισμό του τόπου μου.

Άλλοι κειμενικοί δείκτες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν είναι οι εξής:

- Χρονικά επίπεδα (**παρελθόν:** προγιαγιά «το είχε φτιάξει η δικιά της μαμά στον αργαλειό», γιαγιά: «ήταν μέρος της προίκας της», μητέρα: «στα φοιτητικά της χρόνια το χρησιμοποιούσε ως τσάντα», **παρόν:** αφηγήτρια: «το βρήκα, της έδειξα»)
- Πρωτοπρόσωπη αφήγηση («θα σας πω...»)
- Κοφτός, ελλειπτικός λόγος («Η μαμά της. Τα έλεγε αυτά με νοσταλγία. Η γιαγιά.»)

ΘΕΜΑ Δ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου

ΥΦΟΣ: ημεπίσημο

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Να εκφράσετε την άποψή σας για την αξία της ιστορικής γνώσης

- Η ιστορική γνώση συμβάλλει στη διαμόρφωση της ιστορικής συνείδησης εφόσον αναδεικνύει τα κοινά χαρακτηριστικά και τα επιτεύγματα ενός έθνους και σφυρηλατεί την αίσθηση της κοινότητας.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός , ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

- Η γνώση της ιστορίας προασπίζει την πολιτιστική ιδιαιτερότητα και μοναδικότητα της φυσιογνωμίας ενός έθνους.
- Η γνώση του παρελθόντος επιτρέπει την κατανόηση του παρόντος και τον σχεδιασμό της πορείας για το μέλλον.
- Συμβάλλει στην καλλιέργεια της κριτικής, τον προβληματισμό και στην ανάπτυξη πολιτικής συνείδησης και ευθύνης στους πολίτες.
- Η ιστορική γνώση διαμορφώνει στον πολίτη ανεκτική νοοτροπία και απομακρύνει από εθνικιστικά και ρατσιστικά στερεότυπα.
- Η γνώση της ιστορίας αποτελεί μια πράξη αυτογνωσίας και γνώσης για τον συλλογικό εαυτό και τον πολιτισμό ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τρόπο να γνωρίζει ο άνθρωπος τα λάθη του παρελθόντος και να τα αποφεύγει.

Οι ιδέες παρουσιάζονται αναλυτικά στη σελίδα 452 στο βιβλίο του φροντιστηρίου.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Να αναφέρετε βιωματικούς τρόπους που μπορούν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον σας για το ιστορικό παρελθόν.

- Η περιήγηση, η εκδρομή αποτελεί τον πιο άμεσο και βιωματικό τρόπο επαφής με την τοπική ιστορία και κληρονομιά ενώ η προφορική ιστορία με αξιοποίηση αφηγήσεων, μαρτυριών και συνεντεύξεων μπορεί να αποβεί εξίσου αποτελεσματική.
- Η επίσκεψη σε αρχαιολογικούς τόπους, σε τόπους που φιλοξενούνται μνημεία περασμένων εποχών, σε μουσεία και σε χώρους με ιστορικό ενδιαφέρον.
- Η πραγματικότητα της ηλεκτρονικής εποχής προσφέρει τη δυνατότητα οι νέοι να γνωρίσουν το ιστορικό παρελθόν με τη βοήθεια της τεχνολογίας και ειδικά με το διαδίκτυο να αποκτήσουν πληροφορίες για το παρελθόν αλλά και να εκπονήσουν εργασίες με ερευνητικό περιεχόμενο.
- Ακόμα και η ανάπτυξη εθελοντικής δράσης, η συμμετοχή δηλαδή του νέου σε προγράμματα που αφορούν την προστασία ορισμένων τόπων, τη συντήρηση και ανάδειξη ιστορικών περιοχών ή περιοχών με πολιτιστικό ενδιαφέρον.
- Ο νέος έχει τη δυνατότητα να βιώσει το ενδιαφέρον του για το ιστορικό παρελθόν στον κοινό χρόνο με τα μέλη της οικογένειας όταν γίνεται μέτοχος των ηθών και εθίμων, τις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές, εκδρομές σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.
- Έχει την ευκαιρία στα πλαίσια του σχολείου να συμμετέχει στη διοργάνωση εκδρομών και εορταστικών εκδηλώσεων που τον συνδέουν με το ιστορικό παρελθόν καθώς και θεατρικών παραστάσεων με δραματοποίηση ιστοριών.
- Έχει την ευκαιρία να συμμετέχει σε συλλογικές εργασίες με έμφαση στη συνεργατική μάθηση αλλά και ιστορικούς ομίλους για να καλλιεργεί τη βιωματική επαφή με το ιστορικό παρελθόν.

Στις σελίδες 447-448 στο βιβλίο του φροντιστηρίου μπορείτε να δείτε αναλυτικά τις ιδέες.